

Veel lezers van deze Nieuwsbrief zullen er deze maand op uittrekken. Hopelijk gaan zij ook van het landschap genieten. Een opvallend verschijnsel in laaglanden zijn kronkelende rivieren. Een rivierkronkel heet officieel een meander. Deze naam komt van een sterk kronkelende rivier in het westen van Turkije met de naam Meander.

Op jonge leeftijd was ik al geboeid door meanders. Dat kwam vooral omdat ik in Zeist ben geboren en nogal eens naar de Kromme Rijn fietste. Ik ben nog altijd in het bezit van mijn schrift dat ik als twaalfjarige bij het vak aardrijkskunde volschreef en daar wordt de term genoemd.

Zonder dat ik dat wist woon ik inmiddels al jaren bij een meanderende rivier met de welluidende naam de Kromme Eem. Deze rivier is eeuwen geleden rechtgetrokken om het oppervlaktewater sneller af te voeren en gedeeltelijk gedempt omdat een kanaal de afvoerfunctie overnam. De Kromme Eem is lange tijd de grens geweest tussen de provincie Utrecht en de provincie Gelderland.

In het kader van natuurherstel wordt de Kromme Eem op dit moment weer in zijn oude luister hersteld. Men graaft het riviertje weer uit volgens haar oorspronkelijke loop. Het doel is meer water in het gebied vast te houden, zodat de hier van oorsprong aanwezige trilvenen zich weer kunnen ontwikkelen. En dat op loopafstand van mijn huis!

Misschien vraagt u zich af waarom een rivier in het laagland eigenlijk kronkelt. Verschillende encyclopedieën geven als antwoord dat het stromende water het sediment uit een buitenbocht meevoert om dat in een binnenbocht weer af te zetten. Bij dit antwoord is er al sprake van bochten.

Maar waardoor ontstaan de bochten? Tijdens mijn studie was ik getuige van een experiment waarbij een bak met voornamelijk zand een beetje schuin werd gehouden waarna bovenaan water werd toegevoegd. Ter plekke ontstond een kronkelend stroompje, simpelweg omdat hier en daar wat zandkorrels in de weg lagen. Het kan in de natuur ook een plant zijn die de initiële loop van een stroompje beïnvloedt. Ik vond dat zeer opmerkelijk.

Ik wens u een goede vakantie toe en hoop dat u zult genieten van het landschap. Misschien wel van een meanderende rivier. Daar hoef ik niet voor op vakantie, ik kan er lopend vanuit mijn woonhuis heen.